

Hemşirelik Öğrencilerinin Adli Hemşirelik Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi

Determination of Knowledge Levels About Forensic Nursing of Nursing Students

Mustafa Volkan DÜZGÜN^a, Şule ÇİFTÇİOĞLU^a, Sevcan ATAY TURAN^a, Emine EFE^a

^aAkdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Antalya, TÜRKİYE

ÖZET Amaç: Hemşireler, adli olayla karşılaşan birey ve ailesiyle iletişime geçen, muayene sırasında eşyalarına dokunan ve bireyden alınan laboratuvar örnekleri ile temas eden kişiler arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, adli hemşirelik hakkında uzman hemşirelere ihtiyaç duyulmaktadır. Adli hemşirelikteki bu ihtiyacı karşılayacak olanlar ise geleceğin sağlık profesyonelleri, hemşirelik lisans öğrencileridir. Bu nedenle, araştırmada hemşirelik öğrencilerinin adli hemşirelik konusundaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlandı. **Gereç ve Yöntemler:** Çalışma, tanımlayıcı bir çalışma olarak tasarlanmış olup, Mayıs-Haziran 2018 tarihleri arasında Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesinde yürütüldü. Çalışmanın örneklemini, çalışmanın amacını açıkladıktan sonra çalışmaya katılmayı kabul eden hemşirelik öğrencileri (n= 310) oluşturdu. Veriler, literatür bilgileri ve uzman görüşleri dikkate alınarak oluşturulan "Hemşirelik Öğrencilerinin Adli Hemşirelik Konusundaki Bilgi Düzeyleri Anket Formu"; yardımıyla toplandı. Veriler, SPSS 23 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Veri analizinde tanımlayıcı istatistik ve ki-kare testi kullanılmış olup, istatistiksel anlamlılık düzeyi p<0,05 olarak kabul edildi. **Bulgular:** Çalışmaya katılanların %75,2 (n=233)'si kadın, %24,8 (n=77)'i erkek olup, yaş ortalamaları 20,8±1,4 yıldır. Öğrencilerin %29,0'ı (n=90) üçüncü sınıfta olup, %92,6 (n=287)'si herhangi bir sağlık kuruluşunda çalışmamaktaydı. Çalışmaya katılan öğrencilerin %88,4'ü adli hemşirelikle ilgili herhangi bir eğitim almadığını, %92,6'sı (n=287) lisans düzeyinde adli hemşirelik eğitimi olması gerektiğini ve %94,5'i adli hemşirelikle ilgili eğitim almak istediklerini belirtti. Öğrencilerin adli hemşirelik bilgi düzeyi ile sınıf ve eğitim alma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu. **Sonuç:** Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin adli hemşirelik hakkında orta derecede bilgi sahibi oldukları belirlendi. Lisans düzeyinde adli hemşirelik eğitimlerinin olması önerilmektedir.

ABSTRACT Objective: The nurse are person who faced the forensic event and reached out with his / her family, touched his / her belongings during the examination and contact with laboratory samples taken from the individual. In this context, specialist nurses are needed about forensic nursing. Nursing undergraduate students who were health professionals in future will fulfill the need. Therefore, the aim of this study was to determine the level of knowledge of nursing students about forensic nursing. **Material and Methods:** The study was designed as a descriptive study and conducted between May-June 2018 at Akdeniz University Faculty of Nursing. The sample of the study consisted of nursing students (n: 310) who agreed to participate in the study after explaining the purpose of the study. Data were collected that using 'Determination of Nursing Students' Knowledge Levels about Forensic Nursing' questionnaire were created by researchers taking account of the literature information and expert opinion. Data were evaluated using SPSS 23 program. Descriptive statistics and chi-square tests were used in the data analysis. Statistical significance level was accepted as p <0.05. **Results:** Among the students, 75.2% (n=233) were females, 24.8% (n=77) were males; were average age of 20.8 ± 1.4 years. Among the students, 29.0% (n = 90) were in the third grade, 92.6% (n = 287) do not work in any health institution. 88.4% (n = 274) of the students who participated in the study do not get any education in forensic nursing, 92.6% (n = 287) stated that they should have forensic nursing education at the undergraduate level and 94.5% (n = 293) stated that they wanted to get forensic nursing education. A statistically significant difference was found between students' level of forensic nursing knowledge and their class and education status. **Conclusion:** According to the results of the study, it was determined that the students had a moderate knowledge about forensic nursing. Forensic nursing education at undergraduate level is recommended.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri; hemşirelik; adli hemşirelik; bilgi

Keywords: Nursing students; nursing; forensic nursing; knowledge

Correspondence: Mustafa Volkan DÜZGÜN
Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Antalya, TÜRKİYE/TURKEY
E-mail: mvduzgun@akdeniz.edu.tr



Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences.

Received: 26 Oct 2019

Received in revised form: 10 Mar 2020

Accepted: 11 Mar 2020

Available online: 13 Apr 2020

2619-9459 / Copyright © 2020 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Adli olay; bir kişinin başka kişi veya kişilerin kasıt, ihmalkârlık, tedbirsizlik veya dikkatsizliği sonucu ruhsal ya da fiziksel olarak yaralama ya da ölüme sebebiyet verme durumudur.¹ Hemşirelerin, adli olaylarla 18. yüzyıldan itibaren sık karşılaştıkları bildirilmektedir.^{2,3} Ancak dünyada ilk olarak, Dr. Harry McNamara (1987), yetersiz adli tıp bilgisine sahip sağlık profesyonellerinin bilimsel sonuçları ve kanıtların doğru şekilde toplanmasını olumsuz şekilde etkilediğini söyleyerek, adli hemşireliğin yeni bir alan olarak hemşirelik uygulamaları içerisinde olması gerektiğini belirtmiştir.^{2,4,5} Adli hemşirelik Amerikan Adli Tıp Bilimleri Akademisi (American Academy of Forensic Science-AAFS) tarafından 1991 yılında yeni bir disiplin olarak kabul edilmiştir. Bu gelişmeyi takiben Amerikan Hemşireler Birliği (American Nurses Association), 1995 yılında bir uzmanlık alanı olarak adli hemşireliği kabul etmiş, kapsam ve standartlarını 1997 yılında onaylamıştır.² Uluslararası Adli Hemşireler Birliği [The International Association of Forensic Nurses (IAFN)]'ne göre adli hemşirelik; "Hemşirelerin almış oldukları temel eğitimleri kullanarak, şiddet, suç ve travma olgularının ve faillerinin bilimsel olarak araştırılması" olarak tanımlanmıştır.⁵

Ülkemizde yeni bir alan olan adli hemşireliğin, yasal olarak yapılmış bir görev tanımı bulunmamaktadır.^{6,7} Bu nedenle adli olaylar, adli hemşirelik konusunda eğitim almamış hemşireler tarafından değerlendirilmektedir.⁸ Hemşireler, kanıtları tanımlama, saklama ve toplama prosedürlerini bilmedikçe, tedavi ve bakım esnasında kanıtlar göz ardı edilebilir ya da yok edilebilir.⁷

Adli hemşireliğin gelişmesi her an adli olayla karşılaşma ihtimali olan hemşireler için önem arz etmektedir. Literatürde adli hemşireliği geliştirmeye yönelik yapılan çalışmalar mevcuttur.²⁻⁴ Hemşireler, adli olayla karşılaşan birey ve ailesiyle temas kuran, muayene sırasında onların eşyalarına dokunan ve kişilerden laboratuvar örneklerini alan kişiler arasında yer almaktadır.⁸ Bu nedenle adli hemşirelik hakkında uzman hemşirelere ihtiyaç duyulmaktadır. Adli hemşirelikteki bu ihtiyacı karşılayacak olanlar ise geleceğin sağlık profesyonelleri, hemşirelik lisans öğrencileridir. Ancak literatürde hemşirelik öğrencilerinin, adli hemşireliğe yönelik bilgi düzeylerini be-

lirleyen sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Öğrencilerin bilgi düzeylerini belirlemek, gelecekteki adli hemşirelik çalışmalarına da ışık tutacaktır. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin, adli hemşirelik konusundaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla bu araştırma yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

ARAŞTIRMANIN TİPİ, EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın evrenini, Mayıs-Haziran 2018 tarihleri arasında Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesinde öğrenim gören 966 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada, örneklem seçimine gidilmeyerek, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 310 öğrenci örneklemi oluşturmuştur.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın verileri, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik form ve araştırmacılar tarafından literatür ve uzman görüşleri alınarak oluşturulan "Hemşirelik Öğrencilerinin Adli Hemşirelik Konusundaki Bilgi Düzeyleri Anket Formu" kullanılarak toplanmıştır (Tablo 1).⁸⁻¹³

"Hemşirelik Öğrencilerinin Adli Hemşirelik Konusundaki Bilgi Düzeyleri Anket Formu"; araştırma kapsamına alınan öğrencilerin adli hemşirelik konusundaki bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik 30 sorudan oluşmaktadır. Her doğru cevap 1, yanlış cevap 0 puan üzerinden değerlendirilmiştir. Toplam 30 puan üzerinden değerlendirme yapılmıştır ve 0-10 arasında puan alanlar kötü, 10-20 arası puan alanlar orta, 20-30 arası puan alanlar iyi bilgi düzeyinde kabul edilmiştir. Anket formunun Cronbach's alfa katsayısı 0,71 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın ön uygulaması, çalışma örneğine dâhil edilmeyen 10 öğrenci ile yapılmıştır.

VERİ ANALİZİ

Araştırmanın verileri, Akdeniz Üniversitesinin lisanslı SPSS 23 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler, tanımlayıcı istatistik ve ki-kare testi kullanılarak değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

TABLO 1: Hemşirelik öğrencilerinin, adli hemşirelik konusundaki bilgi düzeyleri anket formu.

	Doğru	Yanlış
1. TCK 280. maddesi sağlık mesleği mensuplarını ilgilendiren bir maddedir.		
2. Ceza Muhakemesinde beden muayenesi, genetik incelemeler ve fizik kimliğin tespiti hakkında bir yönetmelik yoktur.		
3. İlliyet bağı terimi hukuki sonuç ile sonucu ortaya çıkaran adli olgu arasındaki bağıdır.		
4. Adli hemşirelik, sadece fiziksel ve sosyal travma ile ilgili olarak mağdurlara bakım verilmesini ifade eder.		
5. Adli olaylar, hemşireliğin sorumluluğunda değildir.		
6. Adli hemşireler, sadece cezaevlerinde çalışabilir.		
7. Adli hemşirelik, Türkiye'de yeni bir hemşirelik uygulaması alanıdır.		
8. Türkiye'de adli hemşirelere gereksinim yoktur.		
9. Türkiye'de adli hemşirelikle ilgili yasa ve yönetmelik bulunmaktadır.		
10. Adli hemşirelik, kişilerarası şiddet olaylarının önlenmesini içermez.		
11. Adli hemşirelik, hemşirelik bakımının sadece kötü muamele veya ihmali mağdurlarına verilmesini ifade eder.		
12. Klinikte karşılaşılan adli olaylar, ilk olarak sorumlu hemşireye bildirilmelidir.		
13. Ateşli silahla veya bıçakla yaralanmalar, adli olaylardır.		
14. Yaşlılara yönelik şiddet, adli bir olaydır.		
15. Çocuklara yönelik şiddet, adli bir olaydır.		
16. İntihar, adli bir olaydır.		
17. Yaralanmalar, adli bir olay değildir.		
18. Cinsel saldırı, adli bir olaydır.		
19. Trafik kazası, adli bir olaydır.		
20. Evdeki ilaçları yanlışlıkla içtiği söylenen 5 yaşındaki çocuğun annesi tarafından acile getirilmesi, adli bir olay değildir.		
21. Hemşire, mağdurla karşılaşılan ilk sağlık profesyonelidir.		
22. Hemşire, adli rapor düzenlemekle yükümlüdür.		
23. Hemşire, mağdur ya da maktulün üzerindeki delilleri toplama, muhafaza etme ve tesliminden sorumludur.		
24. Toplanan her delil, tek bir yerde muhafaza edilmelidir.		
25. Mağdur ya da maktulün kıyafetleri yırtılarak çıkarılmalıdır.		
26. Mağdur ya da maktulün kıyafetleri ıslak ise oda ısısında kurutulmalıdır.		
27. Mağdur ya da maktulün yara özellikleri diyagram kullanılarak işaretlenmeli ve fotoğraflanmalıdır.		
28. Hemşire, adli olayları bildirmekle yükümlüdür.		
29. Hemşirelik kayıtları, birer adli kanıttır.		
30. Adli hemşire, davalarda bilirkişilik yapabilir.		

ARAŞTIRMANIN ETİK BOYUTU

Araştırmanın yapılabilmesi için Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dekanlığından kurum izni, Akdeniz Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan (18/05/2018 tarihli 70904504/219 sayılı) onay ve araştırmaya katılmayı kabul eden kişilerden aydınlatılmış yazılı onam alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılanların %75,2 (n=233)'si kadın, %24,8 (n=77)'i erkek olup, yaş ortalamaları 20,8±1,4 yılıdır. Öğrencilerin %29,0 (n=90)'ı üçüncü sınıfta olup, %92,6 (n=287)'si herhangi bir sağlık kurulu-

şunda çalışmamaktaydı. Araştırmaya katılan öğrencilerin %85,5 (n=265)'inin annesi ev hanımı, %26,8 (n=83)'inin babası işçi, %3,9 (n=12)'unun çevresinde adli tıpla ilgilenen bir tanıdığına olduğu, %8,4 (n=26)'ünün ise adli bir olayla karşılaştığı saptandı. Çalışmaya katılan öğrencilerin %88,4 (n=274)'ü adli hemşirelikle ilgili herhangi bir eğitim almadığını belirtmiş olup, öğrencilerin %94,5 (n=293)'i adli hemşirelikle ilgili eğitim almak istediğini ve %92,6 (n=287)'si lisans düzeyinde adli hemşirelik eğitimi olması gerektiğini belirtti (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile adli hemşirelik bilgi düzeyleri karşılaştırıldığında; cinsiyet, çalışma durumu, anne ve

TABLO 2: Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri.

Değişkenler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	233	75,2
Erkek	77	24,8
Sınıf		
1.Sınıf	65	21,0
2.Sınıf	75	24,2
3.Sınıf	90	29,0
4.Sınıf	80	25,8
Çalışma durumu		
Çalışmıyor	287	92,6
Çalışıyor	23	7,4
Anne mesleği		
Ev Hanımı	265	85,5
İşçi	21	6,8
Diğer	24	7,7
Baba mesleği		
İşçi	83	26,8
Çiftçi	44	14,2
Emekli	59	19,0
Memur	45	14,5
Esnaf	79	25,5
Çevresinde adli tıpla ilgilenen kişi		
Hayır	298	96,1
Evet	12	3,9
Herhangi bir adli olayla karşılaşma durumu		
Hayır	284	91,6
Evet	26	8,4
Adli hemşirelikle ilgili eğitim alma durumu		
Hayır almadım	274	88,4
Okulda ders olarak aldım	33	10,6
Kongre/sempozyum/seminer olarak aldım	2	0,7
Adli hemşirelik kursu olarak aldım	1	0,3
Adli hemşirelikle ilgili eğitim almak istiyorum		
Evet	293	94,5
Hayır	17	5,5
Lisans düzeyinde adli hemşirelik eğitimi verilmeli		
Evet	287	92,6
Hayır	23	7,4
Toplam	310	100

baba mesleği, çevresinde adli tıpla ilgilenen kişilerin varlığı ve adli olayla karşılaşma durumları istatistiksel olarak anlamlı bulunmazken ($p>0,05$), kaçınıcı sınıfta olduğu ve adli hemşirelik eğitimi almış olma durumları istatistiksel olarak anlamlı bulundu (sırasıyla $p<0,001$; $p=0,008$) (Tablo 3). Öğrencilerin adli hemşirelik bilgi düzeyleri, okudukları sınıf ve adli hemşirelik eğitimi alıp almadıklarına göre anlamlı bir

şekilde fark olup olmadığını belirlemek amacıyla ki-kare testi yapıldı. Yapılan analize göre adli hemşirelik bilgi düzeylerinin sınıfa göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı belirlendi ($\chi^2(6)=24.916$; $p<0,001$). Öğrencilerin sınıfları arttıkça, adli hemşirelik bilgi düzeyleri de artma eğilimindeydi. Adli hemşirelik ile ilgili bilgi düzeylerinin, eğitim alma durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaştığı belirlendi ($\chi^2(2)=9.723$; $p=0,008$).

Hemşirelik öğrencilerinin anketinde, 30 puan üzerinde aldıkları ortalama puan $16,86\pm 3,71$ olarak bulundu. Öğrencilerinin, adli hemşirelik bilgi düzeyi dağılımları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla ki-kare testi yapıldı. Yapılan analiz sonucunda, adli hemşirelik bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu belirlendi ($\chi^2(2)=273.916$; $p<0,001$). Buna göre bireylerin, orta düzeyde bilgi sahibi olduğu sonucuna varıldı (Tablo 4).

TARTIŞMA

Bu çalışmada öğrencilerin adli olayla karşılaşma durumları incelendiğinde, çok az öğrenci adli olayla karşılaşmış olduğunu belirtmiştir. Şentürk ve Büyükaslan'ın çalışmasında ise öğrencilerin adli olayla karşılaşma oranının yine düşük olduğunu belirtmişlerdir.⁷ Bu oranın, öğrencilerin bilgi eksikliklerine bağlı düşük olabileceği, yine adli olayların gözden kaçması sonucu veya tam olarak tanımlanamamasına bağlı olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin, okudukları sınıflara göre adli hemşirelik bilgi düzeyleri de değişmektedir. Adli hemşirelik hakkında bilgileri 1. sınıfta daha düşük iken sınıf düzeyleri arttıkça bilgi düzeylerinin de arttığı görülmüştür. Literatürde bu sonucu destekleyen sadece bir araştırmaya rastlanmıştır.¹⁴ Araştırmada, adli hemşirelik eğitimi ile öğrencilerin bilgi düzeyleri karşılaştırıldığında sonuç anlamlı bulunmuştur. Eğitim alan öğrencilerin adli hemşirelik bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. İlçe ve ark.nın araştırmasında, hemşirelerin yarısından fazlasının adli hemşirelik eğitimi almadığı saptanmıştır.¹⁵ Literatürde, benzer sonuçlu çalışmalar mevcuttur.^{15,16} Adli hemşirelik konusundaki bu bilgi açığının, ülkemizde adli hemşireliğin yeni olarak nitelendirilebilecek bir alan olmasından kaynaklan-

TABLO 3: Öğrencilerin sosyodemografik özellikleriyle adli hemşirelik bilgi düzeylerinin karşılaştırılması.

Değişkenler (n)	Adli Hemşirelik Bilgi Düzeyi						Test	p
	Kötü		Orta		İyi			
	n	%	n	%	n	%		
Cinsiyet								
Kadın (n=233)	15	6,4	182	78,1	36	15,5	x ² =1.328	p=0,515
Erkek (n=77)	8	10,4	58	75,3	11	14,3		
Sınıf								
1 (n=65)	10	15,4	51	78,5	4	6,1	x ² = 24.916	p<0,001
2 (n=75)	9	12,0	60	80,0	6	8,0		
3 (n=90)	3	3,4	67	74,4	20	22,2		
4 (n=80)	1	1,3	62	77,5	17	21,2		
Çalışma Durumu								
Çalışmıyor (n=287)	21	7,3	224	78,0	42	16,4	x ² =0.961	p=0,618
Çalışıyor (n=23)	2	8,7	16	69,6	5	21,7		
Çevrede adli tıpla ilgilenen kişiler var mı?								
Evet (n=12)	0	0,0	10	83,3	2	16,7	x ² =1.001	p=0,606
Hayır (n=298)	23	7,7	230	77,2	45	15,1		
Herhangi bir adli olayla karşılaştınız mı?								
Evet (n=26)	0	0,0	20	76,9	6	23,1	x ² =3.279	p=0,194
Hayır (n=284)	23	8,1	220	77,5	41	14,4		
Adli hemşirelik ile ilgili eğitim alma durumu								
Aldım (n=36)	0	0,0	25	69,4	11	30,6		
Almadım (n=274)	23	8,4	215	78,5	36	13,1	x ² =9.723	p=0,008
Toplam=310								

TABLO 4: Öğrencilerin adli hemşirelik bilgi düzeyi.

Kötü		Orta		İyi		x ² =273.916	p<0,001
n	%	n	%	n	%		
23	7,4	240	77,4	47	15,2		
Toplam: 310							
Öğrencilerin adli hemşirelik bilgi düzeyi puan ortalamaları							
Ortalama puan		16,86±3,71					

dığı düşünülmektedir. Ayrıca, lisans müfredatlarında adli hemşirelik eğitiminin yeteri kadar yer almamasının, mevcut bilgi eksikliğinin nedeni olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada, öğrenciler adli hemşirelik eğitimi almak istediklerini ve bu eğitimin lisans düzeyinde olması gerektiğini belirtmişlerdir. Şentürk ve Büyükaslan'ın (2013) çalışmasında adli hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.⁷ Benzer şekilde, Feizi Nazarloo

ve ark.nın, 210 hemşire ile yaptığı çalışmada da adli hemşirelik eğitimine gerek duyulduğu belirtilmektedir.¹⁴ Literatürdeki benzer araştırmalar incelendiğinde, çalışmamızın sonuçları ile benzerlik gösterdiği görülmüştür.¹⁷⁻¹⁹ Adli hemşirelik eğitimi okulda ders olarak aldığını belirten öğrencilerin, bu eğitimi intörn uygulaması kapsamında seçmeli ders olarak almış olabileceği düşünülmektedir. Adli hemşireliğin yeni bir alan olmasından dolayı öğrencilerin adli hemşirelik eğitimi almak istedikleri düşünülebilir. Ayrıca çalışma hayatlarında karşılaşacakları adli olaylar düşünüldüğünde öğrencilerin bilgi düzeylerini artırmak istediği sonucuna varılabilir.

Çalışmamızda, çok az öğrencinin çevrelerinde adli tıpla ilgilenen birilerinin olduğu belirlenmiştir. Bu sonucun, adli hemşirelik bilgi düzeylerini etkilemediği saptanmıştır. Topçu ve Kazan'ın 104 hemşirelik öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada, öğrencilerin çok azının çevrelerinde adli tıpla ilgi-

lenen kişilerin olduğu ve sonucun bilgi düzeylerini etkilemediği bildirilmiştir.¹⁹ Şentürk ve Büyükaslan çalışmalarında, yine benzer sonuçlar elde etmişlerdir.⁷ Öğrencilerin, adli tıpla ilgilenen çok az yakını olmasından dolayı sonucun anlamlı çıkmadığı düşünülmektedir. Öğrencilerin çevrelerinde adli tıpla ve adli bilimlerle ilgili kişilerin varlığı arttıkça, öğrencilerin bilgi düzeylerinin artacağı düşünülmektedir.

Araştırmada, çok az öğrenci adli olayla karşılaştığını belirtmiştir. Şentürk ve Büyükaslan'ın çalışmasında da bu oranın düşük olduğu görülmüştür.⁷ Adli vakayı belirlemek ve takip etmek, disiplinli bir çaba gerektiren profesyonel süreçtir. Bu süreçte adli hemşirelik eğitimi almış ve bilgili hemşirelere ihtiyaç vardır.⁸ Öğrencilerin, adli olayla ilgili eksik olan bilgi ve eğitim düzeyinden dolayı adli vaka ile karşılaşsa bile farkına varamama ihtimalinden dolayı bu oranın düşük olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin uygulama yaptıkları kliniklerin çeşitliliği, bu oran üzerinde etkili olabilir. Bir diğer seçenek ise adli vakaların gözden kaçabileceği gerçeğidir. Her gelen vakanın adli boyut açısından daha detaylı değerlendirilmesi, adli olayla karşılaşma durumlarını etkileyebilir.

Türk Ceza Kanunu (TCK)'nin 280. maddesine göre, görevi başında bir suça tanık olunmasına rağmen durumu gerekli makamlara bildirmeyen veya gecikmeli olarak bildiren sağlık profesyoneli, bir yıla kadar hapis cezası alır hükmü vardır.⁸ Çalışmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu sağlık çalışanlarının bildirim yükümlülüğü hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde, bu kanun maddesi hakkında bilgi sahibi olan kişilerin oranı genellikle düşük bulunmuştur.¹⁷⁻²⁰ Bu durumun adli vakaların tanınması ve belirlenmesinde gecikme, gözden kaçırılması ve sonuçta delil

niteliği taşıyabilecek örneklerin kaybolması gibi olumsuz sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin adli hemşirelik konusunda orta derecede bilgi sahibi oldukları belirlendi. Lisans düzeyinde adli hemşirelik eğitiminin zorunlu olması, adli hemşireliğin hizmet içi eğitimler ve eğitici filmlerle daha fazla tanıtılması, adli olayların gözden kaçmaması ve sağlık personellerinin yasal sorumluluklarını öğrenmeleri için hukuk eğitimleri verilmesi önerilmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Mustafa Volkan Düzgün, Şule Çiftçioğlu, Sevcan Atay Turan, Emine Efe; **Tasarım:** Mustafa Volkan Düzgün, Şule Çiftçioğlu, Sevcan Atay Turan, Emine Efe; **Denetleme/ Danışmanlık:** Sevcan Atay Turan, Emine Efe; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Şule Çiftçioğlu, Mustafa Volkan Düzgün; **Analiz ve/veya Yorum:** Mustafa Volkan Düzgün, Şule Çiftçioğlu; **Kaynak Taraması:** Mustafa Volkan Düzgün, Şule Çiftçioğlu; **Makalenin Yazımı:** Mustafa Volkan Düzgün, Sevcan Atay Turan, Emine Efe; **Eleştirel İnceleme:** Sevcan Atay Turan, Emine Efe; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** Mustafa Volkan Düzgün, Şule Çiftçioğlu.

KAYNAKLAR

1. Seviner M, Kozacı N, Ay MO, Açıklan A, Çökük A, Gülen M, et al. [Analysis of judicial cases at emergency department]. *Cukurova Med J.* 2013;38(2):250-60.
2. Esiyok B, Hanci IH, Ozdemir C, Yelken N, Zeyfeoglu Y. [Forensic nursing]. *STED.* 2004;13(5):171-3.
3. Lynch VA. Forensic nursing science: global strategies in health and justice. *Egyptian Journal of Forensic Sciences.* 2011;1(2):69-76. [[Crossref](#)]
4. Kent-Wilkinson A. Forensic nursing educational development: an integrated review of the literature. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2011;18(3):236-46. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
5. Fırat S, Ünal S, Geleş ÇY. [A new field in the discipline of nursing: forensic nursing]. *The Bulletin of Legal Medicine.* 2016;21(1):39-42. [[Crossref](#)]
6. Çilingir D, Hintistan S. [The scope and legal aspects of forensic nursing]. *Journal of Nursing Education and Research.* 2012;9(1):10-5.
7. Şentürk S, Büyükaslan B. [Determination of knowledge and opinions about forensic nursing of senior nursing students]. *Bozok Med J.* 2013;3(3):19-26.
8. Özden D, Yıldırım N. [Nurses' approach to forensic cases]. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Nursing Journal.* 2009;73-81.
9. Lynch VA. Forensic nursing. Diversity in education and practice. *Journal of Psychosocial Nursing Mental Health Service.* 1993;31(11):7-9.
10. Gökdoğan MR, Erkol Z. Forensic nursing in Bolu, Turkey: a survey. *J Clin Forensic Med.* 2005;12(1):14-7. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
11. Gökdoğan MR. [The need for a sexual assault nurse examiner (SANE)]. *The Bulletin of Legal Medicine.* 2008;13(2):69-77. [[Crossref](#)]
12. Çatal AC, Kalaycı İ. [Judicial events in Kosovar province (1876-1880)]. *Mustafa Kemal University Journal of Graduate School of Social Sciences.* 2014;11(25):111-21.
13. Cunha M, Libório R, Coelho M. Knowledge questionnaire over forensics nursing practices. *Procedia-Social Behavioral Sciences.* 2016;217:1089-97. [[Crossref](#)]
14. Feizi Nazarloo L, Sedghi Sabet M, Jafaraghaee F, Kazemnezhad Leyli E, Rahbar Taromsari M, Jolly A. Emergency department nurses's knowledge about forensic nursing. *J Holist Nurs Midwifery.* 2017;27(3):27-36.
15. İlçe A, Yıldız D, Baysal G, Özdoğan F, Taş F. [Analysis of the knowledge and practices of health care workers in emergency departments regarding the protection and preservation of evidence in forensic cases]. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg.* 2010;16(6):546-51. [[PubMed](#)]
16. Çalıřkan N, Ozden D. The knowledge levels of health personnel in Turkey regarding forensic evidence. *J Forensic Sci.* 2012;57(5):1217-21. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
17. Karataş Arslan Z, Erkan I. [Evaluation of knowledge levels of emergency service staff in forensic case management]. *Adli Bilimler Dergisi.* 2016;15(2):7-12.
18. Cucu A, Daniel I, Paduraru D, Galan A. Forensic nursing emergency care. *Rom J Leg Med.* 2014;22:133-6. [[Crossref](#)]
19. Topçu ET, Kazan EE. The opinions of senior nursing students about forensic nursing. *Egyptian J Forensic Sci.* 2018;8:16. [[Crossref](#)]
20. Özden D, Özveren H, Yılmaz İ. The impact of forensic nursing course on students' knowledge level on forensic evidence. *J Forensic Leg Med.* 2019;66:86-90. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]